

Met de ecologische melkveehouderij in Denemarken gaat het erg slecht. Dandy van Lenthe en Hanna Schipper konden een bijna failliet bedrijf kopen. Ze grepen de kans om te kunnen boeren met beide handen aan. 'Voor ons is een droom in vervulling gegaan.'

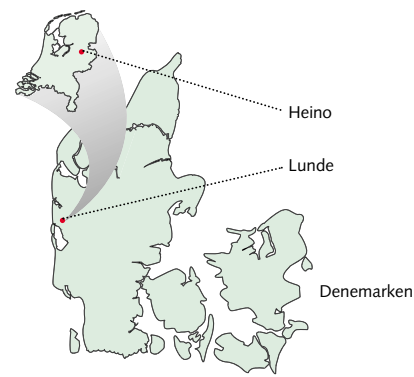
Wat doe je als je wilt boeren, maar thuis is er geen melkveebedrijf? 'Dan ga je naar Denemarken', zullen Dandy van Lenthe en zijn vriendin Hanna in koor antwoorden. Met 26 en 22 jaar zijn ze met recht jonge ondernemers die over de grens een droom laten uitkomen. Sinds een jaar boeren ze in Lunde in het zuidwesten van Denemarken. Dandy begon nadat hij zijn baan bij Cehave-Landbouwbouwbang had opgezegd in april 2002 te boeren terwijl hij bij de veehouder in huis woonde. Een ideale situatie, omschrijft hij. 'Hij heeft me perfect op gang geholpen. Als je begint weet je niets te vinden. Ik wist nog niet eens waar de leidingen liepen en hoe de stoppenkasten werkten.' Na haar afstuderen aan de HAS vertrok ook Hanna naar Denemarken, waar ze samen elf bedrijven bekeken. 'We hebben veel grupstalbedrijven gezien, maar voor iets meer geld konden we dit bijna

geen kalveren fokken om de stierkalveren meteen weer af te schieten.'

Gratis quotum

De handel in melkveebedrijven loopt momenteel stroef in Denemarken. Potentiële emigranten hebben moeite hun eigen bedrijf in Nederland te verkopen en daarmee loopt de aankoop in het nieuwe land ook vertraging op. Dandy en Hanna hadden hier als starters geen last van. 'We konden

Dandy van Lenthe en Hanna Schipper: 'We hoefden niet de verkoop van een eigen bedrijf af te wachten'

veer een derde geschonken werd door de overheid. 'Jonge ondernemers met een klein melkquotum worden extra gestimuleerd', verklaart Dandy de meevaller die uiteindelijk resulteert in een enorme groei naar uiteindelijk 698.000 kilo quotum.

De verruiming van de productierechten was ook wel noodzakelijk gezien de werklust van de koeien. Lag de gemiddelde melkproductie onder het ecologische regime nog op 20 kilo melk per koe, inmiddels komt er in het melkglas 31 kilo per koe per dag met ook nog eens hogere gehalten. Het is een productieverhoging van 7500 naar 9000 kilo gemiddeld die de fraaie veestapel ogenschijnlijk met gemak realiseert. 'Qua voeding maken ze me niet veel meer wijs', reageert Dandy als voormalig

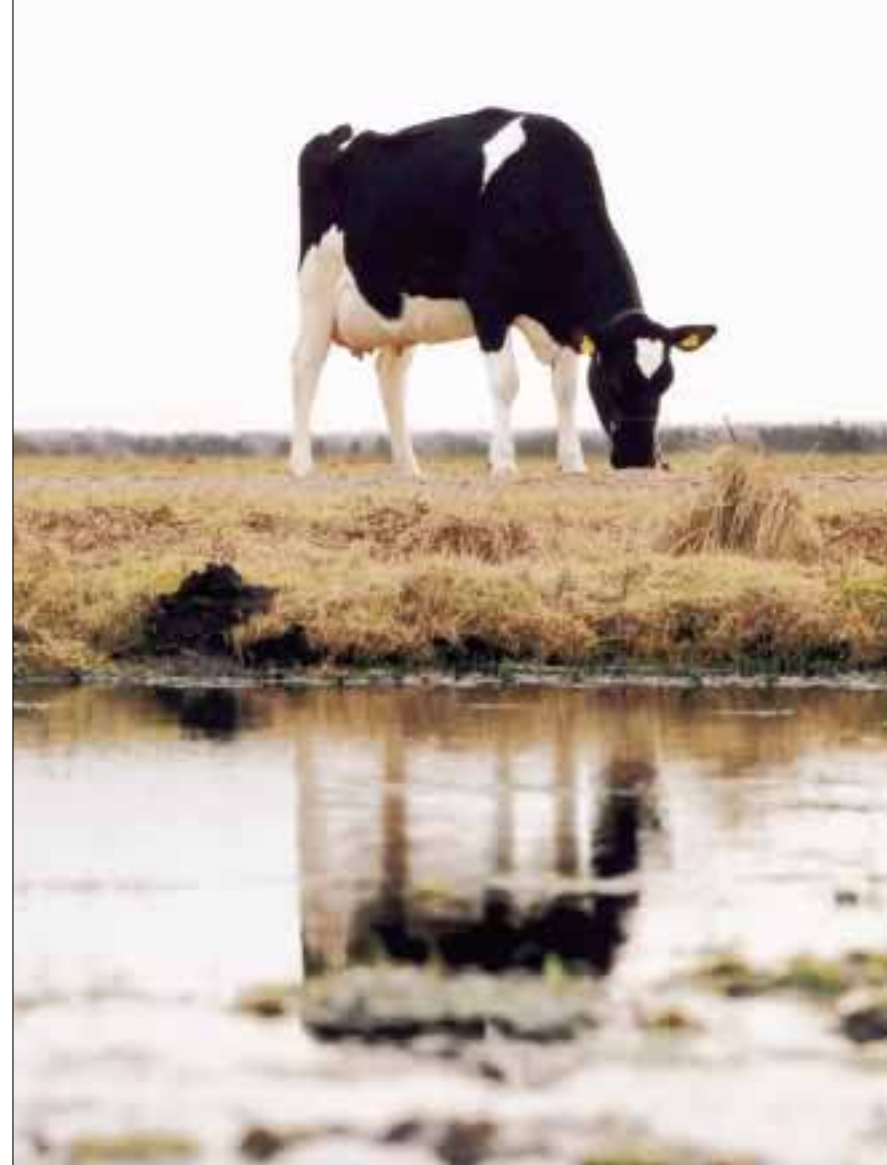
Ex-ecologisch bedrijf biedt perspectief in Denemarken voor Dandy van Lenthe en Hanna Schipper

Van nul naar bijna 7 000.000 kilo

failliete ecologische bedrijf met een ligboxenstal kopen.' De malaise in de ecologische melkveehouderij drukte de prijs van het bedrijf. 'De ecologische koeien geven minder melk tegen hogere kosten. Daarbij krijgen de veehouders geen plus in melkprijs. Dat houdt geen boer vol', verwoordt Dandy, terwijl hij aangeeft dat hun melk weer het gangbare circuit ingaat. Ook de Jerseybedrijven lieten ze consequent links liggen. 'We wilden

gelijk zaken doen en dan kun je prettig onderhandelen.' Met een klein eigen vermogen van zo'n 150.000 euro kochten ze de 71 hectare land, 360.000 kilo melkquotum en 56 melkkoeien. 'Ja, we hebben scherp ingezet', onderkent het stel dat in het eerste jaar ook nog eens extra quotum kon verwerven. Eerst kochten ze in juni 150.000 kilo quotum aan. 'Dat zat bij de financiering ingecalculeerd.' Daarna konden ze in december nog eens 189.000 kilo op hun naam laten zetten waarbij onge-

voervoorlichter. 'Maar zonder voorlichter wil ik ook niet. Er moet iemand zijn die je scherp houdt.' Het rantsoen bestaat voor de helft uit maïs, een kwart kuilgras en een kwart GPS van erwten. '897 VEM en 57 DVE', zegt hij over de vlinderbloemigen waarvan 15 hectare aanwezig is. 'We beuren er ook nog MacSharry-premie over omdat we onder 1,7 GVE per hectare zitten.' Met nog 1,5 kilo raapzaadschroot en maximaal 8 kilo krachtvoer is het menu voor de koeien compleet. 'Ik kijk veel naar

Voorbeeldkoe 1235, dochter van VAR Cordes (Esquimau x Aerostar). Als eco-koe produceerde ze 26 kilo melk gemiddeld. Nu zit ze op 45 kilo

de mest of alles goed is verteerd', luidt de tactiek van Dandy. 'Eigenlijk moet er nog wat geplette gerst bij voor de snelheid.' Hoe het met de voerkosten zit? 'We willen onder de 5,3 eurocent per kilo melk blijven', rekt Dandy voor. 'Het krachtvoer is hier wel wat duurder.' Daartegenover staat echter ook een solide melkprijs van 38,8 eurocent inclusief 25 procent BTW. In de bedrijfsvoering leggen Dandy en Hanna vooral de nadruk op probleemloos produceren. 'Een dierenarts laten komen is erg duur', zegt Dandy met een 'startersrekening' van 1500 euro in het achterhoofd. 'De dierenarts was twee keer op bezoek geweest.'

Goedkope kooplease

Een succesverhaal? Dat moet natuurlijk nog blijken, zo geven de hardwerkende jongelui aan. De koeien doen het buitengewoon goed, maar het achterstallige onderhoud aan de grond gaat nog wel enige jaren vergen. Het afgelopen jaar spoten ze 32 hectare grasland dood dat dit voorjaar opnieuw ingezaaid wordt. De drainage die op sommige plaatsen nog uit 1920 dateert is aan renovatie toe. 'Je kunt er beter geen drainage in hebben liggen dan kapotte', concludeert Dandy, wijzend op de watergaten in zijn land. Daarnaast baart ook de arbeidsdruk zorgen. Het strooien van de boxen met stro en het mixen van de mest nemen enorm veel uren in beslag. Het blijft voor Dandy en Hanna een kwestie van keuzen maken. 'Op de lopende rekening hebben we 8 procent rente. Dan moet je wel het geld investeren waar je ook rendement uit haalt.' De aanschaf van een nieuwe voermengwagen kreeg de voorkeur. 'Kooplease', licht Hanna toe. 'Zo houden we liquiditeit in ons bedrijf. Maar we kijken wel uit dat onze vaste kosten per maand zo laag mogelijk blijven.' Voor het financieren laten ze zich uitgebreid adviseren door hun makelaar Bart Wagenvoort die zelf twee bedrijven in Denemarken exploiteert. 'We hebben geld geleend bij een kredietvereniging. Daar kost vreemd vermogen tussen 4 en 6 procent rente. Een bank is met 6 tot 7 procent veel duurder.' Maar over geld praten is niet het enige wat de jongelui doen. Naast Dandy en Hanna wonen in Lunde nog een zevental Nederlanders die hun geluk in Denemarken beproeven. 'Daar merken we niet zoveel van', zeggen ze terwijl ze elkaar aankijken. 'We proberen met de Denen te integreren en dat betekent niet dag en nacht werken. Als er feest is, zijn wij er ook bij.'

Alice Bootj

Voor iets meer geld een ligboxenstal

